

CONSIDERAȚII PRIVIND INSTRUIREA UNIVERSITARĂ ȘI POSTUNIVERSITARĂ ON DOMENIUL ADMINISTRAȚIEI PUBLICE: REALIZĂRI ȘI TENDINȚE

Corneliu POPOVICI,
vicerector AAP,
doctor, conferențiar universitar,
Angela POPOVICI,
doctor, conferențiar universitar,

SUMMARY

The problem of university and post -graduate studies in the field of public administration represents a priority for the Republic of Moldova on the way to state consolidation and European standards of governance implementation.

The evaluation of accumulated experience, the study of international practices in the field, wording efficient solutions and training highly qualified staff is very important in the process of administrative reformation in the Republic of Moldova.

Utilization of these suitabilities depend on the will and qualification of the teaching staff whose activity is aimed at adjustment of the science of Public Administration to the academic international standards.

Ca domeniu independent de activitate social-economică administrarea publică se cristalizează la mijlocul secolului trecut, deși ca domeniu de instruire este documentată deja on 1730 de Cristian Wolff¹. Mulți cercetători sunt dispuși să considere lucrarea lui Woodrow Wilson «The Study of Administration» (Studiul administrării), apărută on 1887, drept un onceput al consolidării disciplinei științifico-didactice administrația publică, deși, ponă on prezent administrarea publică este considerată de

comunitatea academică internațională disciplină academică tonără. Astfel, ca disciplină academică administrarea publică este instituționalizată on Europa Occidentală pe parcursul ultimilor 50 de ani. On Italia, Germania, Belgia și Marea Britanie planurile și programele de onvățământ au fost elaborate on perioada 1955-1970.

Cu toate acestea, on unele state europene administrația publică nu este evidențiată ontr-o disciplină academică

de sinestătătoare și studiată ca direcție de specializare în cadrul jurisprudenței, politologiei sau business-administrației. Prezintă interes experiența acumulată în acest domeniu în America de Nord. Astfel, în SUA instruirea în domeniul administrației publice la nivel de masterat începe din 1924, iar în Canada – din 1936². În aceste țări s-au format asociații profesionale ale persoanelor, ce oși desfășoară activitatea în domeniul administrației publice, cu obiective principale la elaborarea, implementarea și menținerea standardelor de formare profesională. O astfel de asociație din SUA, cunoscută pe larg în lume, este Asociația națională a școlilor de afaceri publice și administrare (1969), membru asociat al căreia este Asociația canadiană a programelor în administrația publică (1987). Mai târziu, în Europa a fost creată Asociația europeană pentru acreditare în domeniul administrației publice (1999), care a omprumutat un mare măsură abordarea americană, deși trebuie să subliniem că abordarea administrației publice ca domeniu didactico-științific în Europa continentală se deosebește semnificativ de cea din Marea Britanie și SUA. În Europa, de regulă, se obișnuiește abordarea deductivă, care pune la bazele acestei discipline academice teoriile cu caracter general sau concepțiile-cheie cu trecerea ulterioară spre realitatea administrativă, pe cond în literatura anglo-americană domină abordarea inductivă, care presupune acordarea statutului de fundamente teoretice concepțiilor parvenite din practică.

În anii 90 ai secolului XX a fost acumulată o experiență bogată în do-

meniul pregătirii specialiștilor pentru administrația publică. Transformările din structurile administrative au necesitat cadre noi și competente, capabile să aplice în practică măsurile de modernizare a sistemului administrativ. Actualmente în mai multe țări se aplică modelul de instruire a funcționarilor publici prin intermediul sistemului de perfecționare și sporire a calificării în baza unei mari diversități a studiilor superioare de bază. Punctul forte al acestui model constă în acordarea unei mari importanțe practicii reale de administrare, în care este implicată persoana, deoarece anume deprinderile practice determină nivelul și calificarea funcționarului. În acest domeniu a fost acumulată o experiență importantă, există programe de instruire, însă sistemul vizat soluționează doar problemele actuale.

Practica internațională a demonstrat că crearea și modernizarea serviciului public este de neconceput fără acordarea susținerii constante din partea unui sistem eficient de instruire. Aceeași experiență indică asupra necesității unei abordări unificate și flexibile a principiilor în pregătirea funcționarilor publici, bazate pe analiza necesităților de instruire. Pentru a asigura succesul reformelor, serviciul public trebuie să devină unul profesionist. În procesul de formare și realizare a pregătirii și perfecționării funcționarilor publici, un rol hotărâtor îl au organele administrației publice, în calitate de consumatori ai rezultatelor politicii de cadre și instituțiile de învățământ, în calitate de analitici și realizatori ai politicii de cadre.

Anume instituțiile de învățământ

superior și alte centre de instruire trebuie să determine necesitățile, scopul și obiectivele acestei politici, on baza comenzii din partea organelor administrației publice, limitările necesare pecum și căile alternative de realizare a acestora ontru realizarea obiectivelor formulate. Onsă, pentru realizarea acestui deziderat instituțiile din onvățământul superior trebuie să demonstreze capacitatea respectivă.

Funcționarii publici, ondeosebi cei ce ondeplinesc funcții de conducere de diferit nivel, trebuie să corespundă cerințelor minime, onaintate față de cadrele de conducere care trebuie să posede cunoștințe și deprinderi necesare. De exemplu, funcționarii publici trebuie să dețină minimul de cunoștințe on domeniul gestionării resurselor umane, sectorul public, psihologia conducerii și comunicării, luarea deciziilor, formarea și realizarea bugetului, coordonarea și supravegherea activităților, determinarea metodelor și analiza politicii de stat.

On aceste condiții crește interesul pentru specialitatea Administrația publică ca disciplină universitară, deși ponă on prezent nu a fost soluționată o serie de probleme fundamentale cum ar fi determinarea statutului și rolului instituțiilor de onvățământ superior on sistemul general de pregătire a specialiștilor pentru administrația publică. E de notat că, universitățile oși au compul lor de activitate care se deosebește radical după conținut și forme de instruire, iar Administrația publică on noile condiții reprezintă un sistem complex specializat și onalt tehnologizat care necesită cadre capabile să lucreze la un nivel și cu instrumente

contemporane. De aici reiese stabilirea unui obiectiv strategic al instruirii on domeniul administrației publice: formarea unui potențial intelectual, a unei elite intelectuale de administrare, care trebuie să ne asigure viitorul. Prin urmare, universitățile au menirea să ondeplinească un obiectiv major – pregătirea unui nou corp de funcționari care va asigura progresul țării on secolul XXI.

Pe parcursul ultimilor ani s-a acumulat o experiență bogată on pregătirea calitativă a cadrelor administrative. Astfel, constatăm că on unele instituții de onvățământ a crescut considerabil ponderea disciplinelor de drept și celor economice on sistemul de instruire la specialitatea Administrație publică. Deseori, on elaborarea planurilor de onvățământ se pornește de la ideea că cota blocului de discipline economice și juridice trebuie să fie mult mai mare decot a celui cu conținut politologico-tehno-psihologic. După volumul de ore la disciplinele juridice și cele economice planurile de onvățământ la specialitatea Administrație publică cedează doar planurilor de la drept și economie. Cu toate acestea, perfecționarea planurilor de onvățământ continuă; se oncearcă de asemenea axarea acestora pe o nouă idee metodologică, ideea generală de administrare, care pune la ondoială oportunitatea unei simple ombinări a domeniului dreptului cu cel economic. Noua abordare metodologică presupune existența unui domeniu specific al administrării propriul obiect de cercetare, propriile legi interne (legi ale administrării), caracteristice tuturor tipurilor de administrare.

Una dintre problemele prioritare

este astăzi pregătirea on instituțiile de învățământ superior a specialiștilor ce ar poseda cunoștințe profunde on domeniul metodelor inovatoare și mecanismelor avansate de administrare. Nu se pune problema pregătirii unor specialiști cu specializare îngustă, ci a specialiștilor -administratori pentru orice domeniu de activitate, on care se produc schimbări (reforme, transformări etc). Dispunem la moment de un număr redus de specialiști care cunosc evoluția sistemului de administrare ori administrarea on condițiile de transformare. Din propria experiență desprindem cunoștințe superficiale privind modalitățile de realizare a reformelor on asemenea sfere importante ale societății cum ar fi ocrortirea sănătății sau educația. On aceste condiții, este mult mai bogată experiența economiștilor care on implementarea reformelor din domeniul public fără a ține cont de interesul general al populației, pornesc de la faptul ce sume bănești oși poate permite statul să aloce pentru realizarea anumitor transformări la momentul respectiv. Prin urmare, avem nevoie de specialiști-administratori care ar avea pregătire complexă contemporană, capabili de abordări inovatoare, care ar poseda instrumentele necesare pentru modernizarea sferelor sociale importante.

O problemă care urmează a fi soluționată este durata studiilor. Este necesară modificarea programelor de instruire, ținându-se cont de conexiunea acestor programe cu domeniul de activitate a structurilor on care vor activa cadrele pregătite.

Un alt domeniu este instruirea specialiștilor pentru administrația

publică locală. On contextul reformelor și a descentralizării administrative o importanță deosebită capătă formarea continuă a specialiștilor din domeniul administrației publice locale. On această ordine de idei, o atenție deosebită se acordă elaborării tehnologiilor administrative eficiente.

Noi trăim ontr-o epocă on care tehnologiile joacă un rol important on toate sferele vieții. Tehnologiile din sfera socială, politică, de stat, alte domenii care permit să economisim timpul, banii, forțele, sănătatea nu numai la funcționari, dar, on primul rond, la cetățeni.

Astfel, devine necesară aplicarea on practică a acestor tehnologii, care aduc dinamism, ordine și transparență on procedeele administrative. On acest sens, este relevantă experiența din Singapore și Hong Kong care au oncept reformele on stat cu elaborarea și implementarea unor programe speciale de pregătire a cadrelor care vor promova reformele la un onalt nivel calitativ și vor participa la realizarea lor. Trebuie să conștientizăm faptul că dacă nu vom aborda o atitudine similară, se vor cheltui bani, timp și eforturi doar pentru a se corecta neajunsurile și greșelile reformelor, implementate on practică, și pentru a se soluționa problemele care apar on urma implementării nereușite a reformelor.

Pentru ca reformele on sfera administrativă să se oncununeze cu succes, problemele de administrare trebuie examinate nu numai on contextul interacțiunii dintre diferite niveluri ale puterii, central, regional sau local, dar și cel funcțional administrarea strategică, administrarea informației,

administrarea finanțelor, administrarea resurselor umane etc.); precum și după structurile care efectuează administrarea de diferite tipuri administrarea de stat, administrarea municipală, administrarea organizațiilor obștești, administrarea organizațiilor private).

On pregătirea cadrelor on domeniul administrării trebuie să se țină cont de următoarele circumstanțe:

- că există o complexitate de probleme caracteristice pentru diferite țări / grupuri de țări, on să on diferite țări ele sunt soluționate on stilul propriu;
- trebuie examinată experiența bogată identificate unele tehnologii universale de soluționare a acestor probleme;
- că există o sferă amplă a relațiilor internaționale, sferă de activitate a organizațiilor internaționale, care deserveșc comunitatea internațională. Pregătirea funcționarilor pentru sfera internațională, care ar cunoaște la nivel profesional particularitățile sistemelor de stat existente on lume este problemă actuală pentru toate țările.
- Programele de schimb a studenților și doctoranzilor existente astăzi sunt de mare folos și se bazează on mare măsură pe experiența occidentală, deși aceasta are o aplicabilitate limitată și se află on dezvoltare.

On această situație, sunt binevenite programele multilaterale de instruire on domeniul administrației publice, care s-ar baza pe familiarizarea cu experiența diferitor state, cu practică diversă de soluționare a problemelor existente. Astfel de programe pot fi elaborate pe domenii (de exemplu, protecția socială). La alcăturirea acestor programe este binevenită folosirea sistemului

de module care ar putea să ombine pregătirea general-administrativă, pregătirea specială (de exemplu, on domeniul protecției sociale), pregătirea legată de particularitățile administrației publice dintr-o țară aparte, blocul de relații internaționale etc. Un astfel de sistem ar permite folosirea eficientă a celor mai calificate cadre din diferite țări.

Cursurile și programele universitare pentru pregătirea specialiștilor on domeniul administrației publice sunt pentru țara noastră un fenomen nou, deși cei care cunosc practica administrativă din perioada sovietică vor indica asupra faptului că on acea perioadă exista un sistem de pregătire a cadrelor de partid și celor sovietice.

Nu trebuie neglijată o anumită continuitate instituțională. Este evident on să că sistemul postsovietic de pregătire a specialiștilor on domeniul administrației publice se bazează pe alte principii și alte condiții social-politice. A devenit axiomă interdependența dintre caracterul și orientarea socială a activității administrației publice și natura acelui context politic, parte componentă a cărui este. E evident că natura politicii, care domină on societate, determină caracterul interacțiunii dintre administrația publică și societate. Cu alte cuvinte, de aceasta depinde dacă birocrăția servește interesele acestei societăți, urmărește propriile interese sau reprezintă o unealtă docilă on moștile politicienilor.

Un factor care determină caracterul activității administrative și sistemului pregătirii profesionale on această sferă este ordinea de drept din societate. Aici, pe primul loc desigur, este legislația care

determină cadrul instituțional formal de activitate a administrației publice.

Alt factor instituțional important care exercită o influență nemijlocită asupra orientării și nivelului de dezvoltare a programelor universitare la administrația publică este contextul academic, în cadrul căruia există aceste programe.

Aici trebuie să identificăm două aspecte. Unul este legat de caracteristicile sistemului învățământului superior care s-a cristalizat în societate, iar al doilea – de nivelul de dezvoltare a teoriei administrației publice ca disciplină academică și sferă a investigațiilor științifice.

Acești factori instituționali se află în relație de interacțiune. Conținutul acestora și caracterul interacțiunii este în mare măsură determinat de un alt component de ordin social-politic, și anume, de fundalul socio-cultural care există în societate. Acesta creează baza interacțiunii sociale, determină logica dezvoltării instituționale a acesteea.

Prin urmare, putem vorbi despre un model cu mai mulți factori de cristalizare și dezvoltare a programelor universitare la administrația publică. Valoarea acestui model constă într-o anumită sistematizare a reprezentărilor referitor la formarea sistemului universitar de pregătire a specialiștilor în domeniul administrației publice în societățile contemporane.

Un rol important în elaborarea programelor l-a avut evoluția dramatică a vieții politice în perioada postsovietică. Sistemul de pregătire universitară a specialiștilor în domeniul administrației publice se datorează metamarfozelor din perioada de tranziție.

În această ordine de idei, pot fi formulate câteva recomandări privind perfecționarea programelor universitare la administrația publică:

- să se creeze o rețea organizată pe baza unor standarde academice internaționale a facultăților de administrație publică cu implicarea activă a specialiștilor internaționali;
- să se organizeze un program de proporții privind pregătirea profesorilor, care va include și programele de instruire în universități străine (nivelul de master și doctor în administrația publică);
- să se desfășoare concursuri pentru elaborarea literaturii didactice;
- principalul format academic de instruire vor deveni programele de masterat în condițiile limitării până la minim a formei de instruire la frecvență redusă. La elaborarea acestora trebuie de ținut cont de practicile și standardele de organizare a procesului didactic, încetățenite în țările lumii.

Realizarea acestor măsuri va stimula colaborarea internațională cu partenerii americani și europeni la nivel universitar, a centrelor de cercetare, a donatorilor, precum și la nivel de guverne.

O importanță deosebită alături de elaborarea programelor și planurilor pentru învățământul superior o are perfecționarea SISTEMULUI DE PREGĂTIRE ȘI FORMARE CONTINUĂ corpului existent de funcționari publici. Diversitatea formelor și metodelor de organizare a procesului de instruire la studii postuniversitare necesită o perfecționare continuă a structurilor ce organizează studiile, fapt care ar permite o instruire eficientă, atât în domeniul cunoștințelor teo-

retice, cot și al deprinderilor practice. E de notat că diferite instituții de învățământ superior, dispunând cam de același potențial de cadre didactice, formulează în mod diferit structura instruirii postuniversitare, lucru care se răsfrunge asupra eficienței acesteia. Este importantă asigurarea integrării raționale a catedrelor de profil ale instituției de învățământ superior, preocupate de instruirea la anumite specialități a studenților, cu subdiviziunile instruirii postuniversitare. Acestea din urmă pot include în componența lor subdiviziuni de tipul catedrelor pentru predarea disciplinelor fundamentale, laboratoare, cabinete, centre etc. Spre deosebire de procesul de instruire al studenților, unul dintre componentele de bază în instruirea postuniversitară este flexibilitatea în toate elementele instruirii, care se realizează începând de la alcătuirea planului de învățământ și până la pregătirea și desfășurarea cursurilor cu organizarea diferitor forme de instruire interactivă. Trebuie să se țină cont de caracterul specific al audienților, care dispun de experiență practică în activitatea administrativă. Instruirea acestor specialiști chiar și după schemele clasice trebuie să comporte un caracter creativ și, în mare măsură, individual.

Experiența internațională nu răspunde univoc la întrebarea privind structura optimă a sistemului de instruire postuniversitară în cadrul instituției de învățământ superior. La acest capitol există o mare diversitate. De regulă, domină institutele, a căror structură internă depinde în mare măsură de particularitățile naționale. Este important ca structura de admin-

istrare a instruirii postuniversitare să ofere o abordare complexă, scopul căreia va fi asigurarea tuturor componentelor procesului de instruire la nivelul standardelor existente, oferirea cunoștințelor, deprinderile și aptitudinile în conformitate cu cerințele față de instruire, ombinându-se armonios metodele tradiționale cu cele avansate în desfășurarea procesului de instruire.

În cadrul instruirii postuniversitare este necesară elaborarea modelului specialistului, caracteristicilor profesionale ale diferitor categorii de funcționari publici, elaborarea cerințelor contemporane față de cadre, criteriilor și metodelor de evaluare a acestora, promovare, mecanisme de organizare a activităților de concurs și atestare. Se impune elaborarea și implementarea standardelor ocupaționale pentru diferite categorii de funcționari publici.

Un alt obiectiv principal în cadrul instruirii în domeniul administrației publice este ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII ȘTIINȚIFICE și de cercetare, care are drept scop elaborarea bazelor teoretico-științifice ale reformării sistemului de administrare publică și serviciului public, studierea activității structurilor administrative centrale, regionale și locale, pregătirea recomandărilor și propunerilor privind reformarea serviciului public etc.

În cadrul contextului academic apar numeroase probleme complexe. În primul rând, acestea sunt legate de nivelul insuficient de dezvoltare a teoriei administrației publice, în calitate de disciplină academică și direcție autonomă în investigațiile științifice. Indici ai nivelului de dezvoltare sunt numărul de publicații științifice, volu-

mul și structura literaturii didactice, lipsa revistelor științifice de referință, numărul de centre de cercetare, numărul tezelor de doctorat, susținute la această specialitate, lipsa unui număr suficient de specialiști, profesori on domeniu, etc.

On condițiile create și pentru efectuarea unui pas important on consolidarea specialității academice, Administrația publică se impune precizarea propriului obiect, metodelor și instrumentelor de cercetare a acestuia. Prin urmare, se propune ca baza planurilor de onvățământ superior la specialitatea vizată să fie blocul de discipline din domeniul Administrației care să fie urmat, on dependență de specializarea aleasă de cel de la administrare publică, business-administrare etc. Actualmente on instituțiile de onvățământ superior sunt pregătiți on baza unor programe speciale inedite specialiști on domeniul managementului tehnologiilor informaționale, on domeniul administrării on sfera socială, ocrotirii sănătății, resurselor naturale etc. Devine astfel absolut necesară acordarea unui statut aparte științelor administrative on categoria specialităților științifice. Dar sublinim pentru soluționarea acestei probleme Administrația publică ca disciplină universitară și specialitate academică nu poate exista fără a constitui prin sine un subiect de cercetare științifică. On prezent dezvoltarea investigațiilor științifice on domeniul administrării este stopată de faptul că segmentele de administrare sunt repartizate on diferite domenii de cercetare (economie, drept, politologie etc). Lipsa unui astfel de domeniu special stopează dezvoltarea științelor administrative.

On acest context, devine actuală problema consolidării normativ-juridice a direcției științifice Administrația publică / Administrare on nomenclatorul specialităților științifice și asigurarea corespunderii și succesiunii domeniul științific – domeniu de instruire; on literatura de specialitate s-a pledat de mai multe ori pentru instituirea modelului de patru trepte on pregătirea cadrelor de onaltă calificare on domeniul administrației publice³.

Referindu-ne la onercările de instituționalizare a administrației publice ca domeniu independent de instruire și cercetare, ținem să menționăm caracterul specific al științelor sociale, care se confruntă cu problemele statutului deținut. Astfel, științele sociale nu sunt doar victima propriilor greșeli, dar și a cauzelor obiective – complexității autoanalizei, care se află on stronsă conexiune cu ideologia și subiectivismul⁴.

Tendențele mondiale contemporane de profesionalizare a administrației publice au fost on mare măsură instituționalizate on Ucraina. On 1997 on Ucraina, on scopul asigurării cu cadre științifice a administrației publice, prin intermediul actelor guvernamentale, au fost ontroduse noi domenii de instruire și cercetare științifică. On cadrul domeniului de instruire Administrația publică sunt evidențiate un domeniu și trei specialități Administrarea dezvoltării sociale, Administrația publică, Serviciul public cu respectiv 3, 16 și 10 (on total 29) specializări. Pentru specialitățile menționate au fost elaborate standarde ale onvățământului superior și standarde ale instituțiilor de onvățământ superior. Domeniul științific Administrația publică conține 6 specialități: Teoria și is-

toria administrației publice, Mecanisme ale administrației publice, Organizarea administrării și instituțiile de stat, Administrarea regională, Administrarea de ramură, Autoadministrarea locală. Onsă, deocamdată on corespundere cu Nomenclatorul oficial a specialităților CSA a Ucrainei susținerea tezelor pentru obținerea titlului de doctor on administrația publică: se efectuează doar la 4 specialități (Teoria și istoria administrației publice, Mecanisme ale administrației publice, Serviciul public, Administrarea regională); susținerea tezelor se efectuează on șapte consilii științifice specializate. Pentru asigurarea calității pregătirii cadrelor on domeniul didactic și științific realizarea expertizelor necesare de licențiere și acreditare on cadrul Comisiei de Stat de Acreditare și a Comisiei Superioare de Atestare a Ucrainei funcționează consilii de experți on administrația publică.

On Ucraina strategie generală a instruirii profesionale a cadrelor pentru administrarea publică rămone pregătirea academică de bază la nivel de masterat și pregătirea cadrelor cu calificare științifică superioară cu acordarea gradelor științifice de doctor și doctor habilitat on administrația publică. Eficiența acestei abordări este probată de larga reprezentare a absolvenților Academiei Naționale de Administrare Publică de pe longă Președintele Ucrainei la toate nivelurile administrației de stat; on cei 10 ani de existență (1995-2005), academia a pregătit peste 7 mii de magistri, 145 de doctori și 32 de doctori habilitați on administrația publică; a fost asigurată formarea continuă a circa 120 mii de funcționari publici.

Experiența acumulată de Ucraina

este una de referință on condițiile cond problema instituționalizării administrației publice on spațiul științific postsovietic rămone actuală. Nu există impedimente serioase on calea implementării acestei noi discipline științifice, din contra, acest pas ar avea o influență stimulatorie asupra dezvoltării cercetărilor științifice on domeniul administrației publice și, ca urmare, formarea unei rezerve strategice pentru asigurarea dezvoltării durabile a statului. Pentru realizarea direcțiilor de bază ale modernizării instruirii este necesară racordarea nomenclatorului specialităților științifice cu direcțiile prioritare ale științei contemporane fundamentale și aplicate, la care se referă și administrația publică. Realizond o analiză SWOT a constituirii noului domeniu științific Administrația publică prin determinarea punctelor tari și slabe, a oportunităților și riscurilor ajungem la concluzia, că nu există impedimente serioase pentru introducerea acestuia on Nomenclatorul specialităților științifice. O atare acțiune va conduce la o influență benefică asupra dezvoltării investigațiilor științifice on domeniul administrației publice.

Problema efectuării investigațiilor științifice on domeniul administrației publice reprezintă o prioritate și pentru Republica Moldova, stat aflat on proces de consolidare a statalității și implementării standardelor europene de guvernare. On aceste condiții nu poate exista nici un dubiu on ceea ce privește necesitatea studierii la nivel științific a experienței, acumulate on procesul de reformare administrativă a Republicii Moldova, studierea practicilor internaționale on domeniu, formularea

soluțiilor eficiente și pregătirea cadrelor științifice de onaltă calificare.

Experiența Academiei de Administrare Publică pe longă Președintele Republicii Moldova reprezintă istoria unor realizări promițătoare și unor probleme cu caracter birocratic care vizează determinarea statutului specialităților științifice on administrarea publică și inițierea studiilor prin doctorat on acest domeniu.

Astfel, la mai puțin de un an de la fondarea Academiei, la 5 aprilie 1994, consiliul științific al instituției, ghidându-se de hotărrea Guvernului Republicii Moldova din 5 august 1993 on conformitate cu care Academiei i s-a stabilit sarcina de a face investigații științifice on domeniul teoriei și practicii administrării de stat și a autoadministrării locale, se adresează Comisiei Superioare de Atestare cu solicitarea de a susține decizia de a deschide doctoratul și legiferarea pregătirii doctorilor on științe on domeniul administrării publice la specialitățile: Teoria și istoria administrării publice, Drept administrativ, Managementul administrației publice.

Decizia este motivată prin necesitatea stringentă a țării on specialiști cu o asemenea formare, deoarece la acest capitol de-a lungul deceniilor nu a fost pregătit nici un cadru de valoare. Totodată, studiile prin doctorat vor avea specificul său, deoarece vor fi pregătiți nu numai oameni de știință, cercetători cu cunoștințe profunde on domeniu, ci și funcționari de stat care vor elabora și promova politica statului on domeniile de activitate ale administrației, conducerii economice, mass-media ș.a.

On scopul legiferării acestor intenții

la 7 iunie 1994 Academia adresează Comisiei superioare de atestare (CSA) rugămintea de a include on Nomenclatorul cu specialități științifice on Republica Moldova un grup nou de specialități on domeniul administrației publice (Teoria și istoria administrării publice, Drept administrativ, Managementul administrației publice).

Ontr-un mod destul de rapid, on baza demersului Academiei și “solidarizându-se cu o parte din propunerile făcute”, Prezidiul CSA din 30 iunie 1994 a luat decizia de a introduce on Nomenclatorul cu specialități științifice on compartimentul Științe politice o nouă specialitate științifică, Teoria și istoria administrării publice, la care urmează a fi conferite grade științifice on politologie și științe istorice. Iar la 25 iulie aceluiași an, prin ordinul Președintelui CSA a fost organizat doctoratul la Academie. Prin urmare, instituția noastră a obținut autorizațiile necesare pentru desfășurarea concursului de admitere la doctorat on anul de studii 1994 – 1995.

S-ar părea că problema a fost soluționată. Onsă ca urmare a adoptării noului Nomenclator cu specialități științifice, la 26 iunie 1996, Academia este nevoită să se adreseze către CSA pentru a solicita anumite explicații determinate de faptul că contrar deciziilor CSA, din motive necunoscute, on Nomenclator nu a fost introdusă specialitatea Teoria și istoria administrării publice. Totodată conducerea Academiei constată că on calitate de funcționar on administrația publică acționează persoane avond diferite specialități, și respectiv Administrația de Stat (12.00.02) nu este o știință pur juridică,

inclusă în cadrul dreptului constituțional, dreptul administrativ, dreptul municipal. Administrația de stat centrală și autoadministrarea locală se sprijină pe activitatea ramurilor de drept și altor științe. În aceste condiții, Academia solicită din nou ca disciplina “Teoria și istoria administrării publice” să fie inclusă ca specialitate de sine stătătoare în Nomenclatorul cu specialități științifice.

Ca răspuns la acest demers la 22 iulie 1996 CSA menționa că la elaborarea noului Nomenclator s-a ținut cont de nomenclatoarele cu specialități din majoritatea țărilor CSI și din mai multe țări din Europa care nu atestă specialitatea Teoria și istoria administrației publice, specialitatea în cauză fiind înglobată în alte trei specialități.

În aceste condiții, Academia este nevoită să revină la problema includerii în Nomenclator a specialității “Teoria și administrația publică” și a deschiderii studiilor prin doctorat la această specialitate.

Astfel, la 12 septembrie 1996, rectorul Academiei se adresează CSA cu propunerea de a soluționa problema apărută, invocând numeroase argumente din experiența națională privind pregătirea cadrelor de înaltă calificare în domeniul administrării publice cot și din cea internațională:

- argumentele privind evoluția istorică a științelor și cercetărilor în domeniul administrației publice (înțelegând cu Woodrow Wilson);

- argumente privind caracterul specific al obiectului de studiu și a metodelor de cercetare a științei administrației publice care o deosebesc de alte științe chiar dacă comportă tangențe cu acestea

(științe politice, management, drept, etc.);

- argumente privind existența asociațiilor de cercetare și publicații de specialitate: “Public Administration Review” (SUA), editată de Societatea Americană pentru Administrația Publică; “Revue française d’administration”, editată de Institutul Internațional de Administrație Publică din Paris; “Administration”, editată de Asociația prefecturatului și a funcționarilor superiori din Franța etc.;

- argumente privind existența unui număr enorm de monografii științifice, manuale pentru studenți publicate în acest domeniu, precum și seminare, ateliere de lucru și conferințe anuale în domeniu, organizate de guverne, organisme internaționale, universități, alte instituții de învățământ ce țin de domeniu, diferite asociații, etc.;

- argumentele privind existența unor centre prestigioase de instruire și cercetare în administrația publică cum ar fi: Școala Națională de Administrare (ENA) și Institutul Internațional de Administrare Publică (IIAP) din Paris, Institutul Regal de Administrare (RIA) din Londra, Institutul European de administrație din Maastricht, Institutul Național de Administrație publică din Lisabona, Colegiul de Business și Management Public al Universității din Missouri - Columbia, Școala de Guvernare John F. Kennedy a Universității Harvard, Cambridge -Massachusetts, departamentul de Administrare publică a Universității Nebraska, Academia Gosupravlenia Ucraino, Academia Gosupravlenia Rossii etc.;

- argumentele privind existența

asociațiilor profesionale și rețelelor internaționale de instituții specializate în domeniul administrării publice, cu care academia întreține strânse relații: Institutul Internațional de Științe Administrative din Bruxelles, asociație internațională de prestigiu, având printre membri și ONU; Rețeaua europeană de Instituții de Instruire în domeniul administrării publice (ENTO); Rețeaua de instituții de administrare publică din Europa centrală și de est (NISPACEE) etc.

La 24 august 1997 Senatul Academiei se adresează din nou CSA, solicitând includerea în "Nomenclatorul cu specialități științifice" a Domeniului Științei Administrarea Publică (cifra 25.00.00) cu următoarele specialități: Teoria și istoria administrației publice, Organizarea și dirijarea în instituțiile statale, Administrarea locală, Managementul administrativ.

În calitate de argumente sunt invocate următoarele fapte:

- administrația publică este domeniul al cercetării științifice cu tradiții recunoscute în lume cu propriul obiect de cercetare;
- într-un număr considerabil de țări din Occident, precum și în Ucraina, au fost instituite și acordate titluri didactico-științifice în domeniul dreptului.

În aceste condiții, în scopul revenirii la starea firească a lucrurilor s-a pornit de la:

- experiența acumulată în pregătirea cadrelor științifice, inclusiv prin masterat, la specialitatea administrație publică;
- prevederile Codului Științei și inovației;
- modificările la Legea învățământului în contextul aderării Republicii Moldova la Procesul de la Bologna;
- modificările în Nomenclatorul specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior (din 7 iulie 2005);

(Ucraina începând cu 1997 a inclus în Nomenclatorul cu specialități științifice domeniul științific Administrarea Publică cu 6 specialități distincte;

- situația similară din Rusia și Belarusi, precum și din majoritatea țărilor din Europa. Conform datelor Centrului European de Studii Avansate (CEPES), UNESCO, 21 de țări din cele 33 state, ce pregătesc cadre științifice prin doctorat au inclus și specialitatea Administrarea publică.

Receptivă la aceste argumente, prin decizia din 16 octombrie 1997, CSA a introdus în Nomenclatorul cu specialități științifice compartimentul Administrare Publică cu trei specialități: Teoria și istoria administrării publice, Organizarea și dirijarea în instituțiile de stat, Administrarea locală. S-a stabilit că domeniile științifice, în care se conferă titlul științific sunt: dreptul, sociologia, politologia.

Discuțiile pe marginea statutului specialității științifice Administrare Publică sunt redeschise în septembrie 2004, odată cu adoptarea unui nou Nomenclator al specialităților științifice care a inclus specialitatea Administrație publică în compartimentul "DREPT ȘI ADMINISTRAȚIE DE STAT" cu conferirea doar titlului științific în

· necesitatea executării decretelor Președintelui Republicii Moldova (nr. 1113-111 din 12 februarie 2003) privind reorganizarea Academiei de Administrare Publică pe longă Guvernul Republicii Moldova, (nr. 1379-III din 18 iulie 2003) privind aprobarea Statutului Academiei de Administrare Publică pe longă Președintele Republicii Moldova și hotărârii Guvernului Republicii Moldova (nr. 962 din 5 august 2003) privind asigurarea funcționării Academiei de Administrare Publică pe longă Președintele Republicii Moldova, on conformitate cu care Academia oți desfășoară activitatea on calitate de centru național de promovare a politicii de stat on domeniul administrației publice, de instruire a personalului din serviciul public și de asigurare științifică și metodică a activității autorităților publice, care include pregătirea on cadrul doctoranturii și a postdoctoranturii, cu conferirea titlului de doctor și doctor habilitat.

On octombrie 2005 Academia de Administrare Publică a propus modificarea și

completarea Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Nomenclatorului specialităților științifice, (nr. 1025 din 14 septembrie 2004) realizată on iunie 2006. Astfel on Republica Moldova pot fi urmate studii de doctorat la specialitatea

Recenzent: Mihail Platon dr. hab., profesor universitar.